

על פחשה אמיתית. "הסרט מטפל אומנם במנהיג של איגוד מיקצועי" הוא הסביר, "אבל הוא מנסה לעמוד על בעיית ה"חיות בכללה, וזו יכולה להופיע בכל מיסגרת ושהיא". וכדי להוכיח שזה הכיוון בו ינקוט בסרטים הבאים, הוא סבר מודיע שתוכניתו הכללית היא לעשות סרט ובשם איצדק לכל, ושיצביע על שחיתות במערך כות המישפט. "קומדיה ושחיתות על עורכי-דין" כך הוא מכנה את סרטו, ושאותו הוא מכין, בקווים כלליים, בחוזה שלו, ליד טורונטו, בקנדה.

צנזורה ההחמצה הגדולה

הצנזורה הישראלית יכולה להתגאות בכך, שתרמה תרומה משמעותית לתעמור לה נגד מדינת-ישראל בעולם. היא סירבה לאשר הקרנת סרט תעודי בן 45 דקות, בשם החאבק על הקרקע, של ישראלי המתגורר בברלין, מריו אופנברג, שמונסה להוכיח, על סמך שלש דוגמות שונות כי היהודים לא נכנסו לחלל ריק כאשר יישבו את ארץ-ישראל, ואפילו לא רכשו

סטאלונה בדמות קובאקי' מורא וטרור

קרקעות מערבים, אלא פשוט גירשו את החושבים מקורבם.

האמת היא, שאופנברג לא השתדל להקרין את סרטו בארץ. לאחר שנפסל, הוא ביקש אומנם לדעת את המניעים של הצנזורה ("הסרט עשוי להסית גורמים קרי-צוניים נגד המדינה", מסביר יו"ר הצנזורה יהושע יוסטמן). אבל לא טרח להגיש עירעור, תהליך טבעי ופשוט למי ש"מעניין" באמת לעבור את מחסום הצנזורה. תחת זאת העדיף אופנברג לצאת אל הפסל טיבלים השתנים הנערכים באירופה, להציג שם את סרטו, המוקדש עתה בתואר "קורבן הצנזורה", ולהצביע על כך ש"המדינה הציונית מפחדת להראות את האמת". הוא פנה לאיגוד המבקרים הבינלאומי ("פיפרסקי") וביקש שימחה. אבל ראשי האיגוד לא ידעו בדיוק את כל העובדות והסתפקו במכתב אל שרי-הפנים של ישראל, בו הביעו צער על איסור הסרט, תוך הדגשה כי זוהי המדיניות של האיגוד. הנלחם בצנזורה בכל צורה שהיא.

אמרתי לכם! כל זה, כמוכן, לא היה מתרחש, אילו היתה הצנזורה הישראלית קצת יותר נבונה ותופסת. הסרט של אופנברג אינו יכול לדבר אלא אל אותם אנשים שחושבים כמוהו, ואין בו שום דבר מסוכן יותר שידור שיגרתיו של הטלוויזיה הסורית. למשל.

בסיגנון הסרטים המיליטנטים צרייהאור פק, הולך אופנברג לגבות עדויות רק מפי אנשי שלומו (למשל: איש מצפון ערוד פילבסקי), מסתמך על מיסמכים ושל הפרופסור ישראל שחק וטוען, לסיכום: הרי אמרתי לכם! ייתכן שזו טכניקה של סרטיהעמולה, אבל אין ספק שאילו טרח למצוא את האממכות שלו גם מהעבר השני של המיתר, ותיקי היישוב, שאינם בהכרח אנשי שלומה, היו משמשים לו עדים. היה הסרט כולו מקבל ממדים אמיינים ומשכנעים הרבה יותר.

קשה להניח שהסרט היה מעורר התרגי-שות גדולה במיוחד בישראל, שבה מורכבים האנשים המדברים על המסך, אבל דווקא כצן הוא נאסר.

בנוסטאלגיה

חביבה

כפילתה של כוכבת קולנוע (סינמה 2, תל-אביב, ארצות-הברית) — סרט מלפני 41 שנים, ש-

הובא לארץ מתוך תיקווה ששמו של האמפרי בוגארט יעזור למכירה אם כי, למען האמת, בוגארט מופיע בו בתפקיד מישיני בלבד.

זהו סיפור על נציגו של בנק גדול, איש-כספים שאין לו מושג בקולנוע, שנוסע להוליווד כדי להציל אולפן סרטים שמתדרדר מדחי אל דחי, ללא סיבה הגיונית לדעתו. כנהוג בקומדיות הרומנטיות של אותה התקופה, מגלה האיש היבש במהלך הסרט את האהבה ואת הנפש המסתתרת בתוכו, מאחרי משקפי המתכת. הוא מציל את האולפן ונושא בדגל היצירה הקולנועית, החשוב יותר מכל האיני-טרסים של הבנק שהוא מייצג, או של המשק הכלכלי שצריך היה להיות קרוב לליבו.

את הדמות המרכזית הזאת מגלם בחן רב השחקן הבריטי המנוח לסלי הווארד, שנראה כאורח מוכוב אחר בגונו של עירי הסרטים. ג'ואן בלוונדל, הבלונדית המפרי-קחת והשנונה של אותם הימים, היא שמכניסה אותו לסוד העניינים, והאמפרי בוגארט הוא בסך הכל מנהל אולפן הנתון בקשיים, בגלל הסתבכותו הרומנטית עם כוכבת בסימן ירידה.

למי שמתייחס בנוסטלגיה לימים ההם, כדאי להציץ שוב לא רק בסוג של סרטים שהלך לעולמו, אלא גם בכמה מן הבעיות הכאובות של הקולנוע דאז, כמו השתלטות הממון

האמפרי בוגארט — הסתבכות רומנטית

על היצירה, כמו הספסרות באולפנים קטנים שנאכלו על-ידי הגדולים, כמו המאבקים המיקצועיים לשמירת מקור-מות-העבודה. אבל העניין אינו הופך לרציני, ומה שחתי-רחש באמת מאחרי הקלעים ממשך להיות פרוע מדי עבור סרט הוליוודי נומוס.

זהו סיפור קטן וחביב, עם הלצה ועקיצה בכל שורה שלישית, עם חיוך אחד על חשבון שירלי טמפל וחיוך שני על חשבון רינטיניטין ופרנסיס החמוד, ועוד חיוכים כהנה וכהנה.

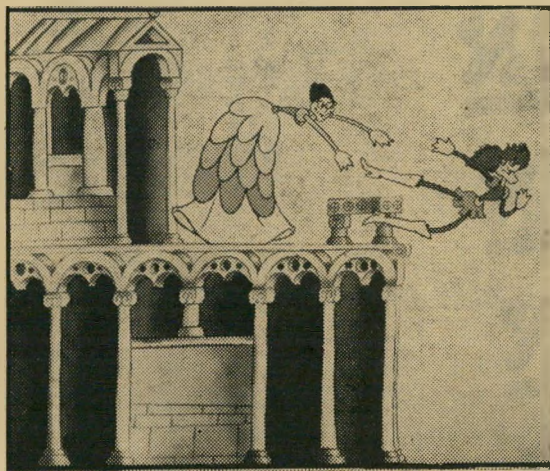
פנטסיה

למבוגרים

אלגרו נון טרופו (פאריס, תל-אביב, איטליה) — העקרונ נוצל כבר בהרחבה על-ידי אולפני דיס-ני: נוטלים קטעי מוסיקה קלאסית ומנסים לראות איך פועל הדימיון של המאיר, הממציא להם הנפשה מצוירת.

אלא שלהבדיל מדיסני, דימיונו של הצייר האיטלקי ברונו בוצטו אינו מכוון לעיני ילדים דווקא. כמה מהירהורי ליבו יכולים בהחלט להיות מוגבלים לגיל הגבוה יותר כמו, למשל, הסיפור על הפאון המודקן המחפש לו נערות צעירות לפי מוסיקה של דביסי.

בוצטו הוא אחד מאותם האנשים שמצליחים במיוחד כשאינם לוקחים את עצמם או את הנושא שבידיהם ברצי-נות יתרה, אלא מרשים לעצמם לחייך מאוזן לאוזן על מחדלי המין האנושי. כך, למשל, כשהוא הופך מחול סלא-בוני של דבו'ק לסימפונייה של קונפורמיס, וכאשר האדם הקטן והפשוט אינו יכול לעשות מאומה מבלי שבא שלם של מחקים ירדוף אחריו. וכך, כאשר ציפור האש של סטראווינסקי הופך לתמצית ההתפתחות האנושית שהיתה יכולה להיות, אילו אדם וחווה לא היו נוטלים את התפוח והנחש היה זולל אותו בעצמו. וכך, כאשר האדם בא להפי-רע למהלך הטבע ולסעודה שמכינה לעצמה דבורה חביבה, לצלילי קונצ'רטו של ויוואלדי.

יצירות בוצטו — כישרון מקורי

פחות מוצלח, אולי בשל היומרות היתרה, הוא הבולרו של ראול, שצריך ללוות הפיכת מיקרוקוסמוס בדמות טיפת קוקה-קולה, לתבל שלמה ומאוכלסת מפלצות. ואילו ואלס עצוב של סיווליוס הוא הקטע היותר מרוח בסרט כולו, עם חתול השוקע בזיכרונות נוסטאלגיים על עברו של בית חם ומלבב, שהפך לגל הריסות.

אינדיאנים

צבועים

האוצר הגנוב (דרייב אין, תל-אביב, ארצות-הברית) — זה צריך להיות סיפור נוסח מארק טוויין

ברוטב וולט דיסני. זוג ילדים הולך לחפש אוצר במורד המיססיסיפי, וספינות הנהר והדודות אינן יכולות שלא להזכיר את האקלברי פיין. אבל החייכנות הנוסכת על הכל אווירה של תום ושל סיפור לא-מסוכן, שבו הכל חייב להסתדר על הצד הטוב ביותר, היא תוצרת דיסני במאה אחוז.

מעשה בילד בלונדי וחברו שחום העור, שהולכים לחפש אוצר כדי להציל את אחות המישפחה, במדינת קנטאקי, שעומדת על סף פשיטת רגל אחרי מילחמת הצפון נגד הדרום. מי שמסכן את שלומה הם, כמוכן, הצפוניים ה"מושחתיים", שלא רק ניצחו במילחמה אלא באו לספסר בקרקעות.

ברך אל האוצר מצטרפים נערה דרומית שונאת יאנקים, הדוד של הנער הלבן, ורופא אליל המוכר תרופות-פלא-שצריכות לעזור באותה המידה נגד שיגרון, שחפת ואבעביר-עות. וכדי שהדרך לא תהיה חלקה יש, כמוכן, כמה פירא-טים מן הצפון, שרוצים לחטוף את האוצר לפני הגיבורים הדרומיים הנאצלים.

האקט ודוראן — מישיחק מתחנחן

קורטוב של הרפתקות נוסח שודדיהים, וקצת אינדי-אנים צבועים צבעי מילחמה, ומיסתרי שמורות-הטבע של דרום-פלורידה, כל אלה עוזרים להפיח רוח-חיים בסיפור הזה, כשצילומי חיות נדירות מן המלאי הקבוע של דיסני ממלאים מדי פעם את החסר.